

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/502/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713206361
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5713206361.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa P. F., nar. X.XX.XXXX, bytom P., Q. XXX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Kováčom, so sídlom N., X. X, proti odporkyni G. F., nar. XX.X.XXXX, bytom W., X. J. XX, právne zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Repáňom, so sídlom P., M. R. Q. XX, o zrušenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 11C/25/2013-66 zo dňa 23.7.2013 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa na zrušenie výživného - príspevku na výživu rozvedeného manžela - **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania **m e n í tak**, že účastníkom náhradu trov prvostupňového konania **n e p r i z n á v a .**

Navrhovateľ je **p o v i n n ý** zaplatiť odporkyni na účet jej právneho zástupcu JUDr. Jána Repáňa titulom náhrady trov odvolacieho konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia, sumu 81,46 eur.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol v celom rozsahu návrh navrhovateľa na zrušenie výživného - príspevku na výživu rozvedeného manžela. Vychádzal z toho, že bola nepochybne preukázaná základná hmotnoprávna podmienka existencie a trvania nároku na predmetný príspevok t.j., že odporkyňa nie je schopná sa sama živiť. Hoci jej bola navrhovateľom vyplatená titulom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len BSM) suma 26.000 eur, táto má slúžiť na zabezpečenie bytovej otázky odporkyne a nemá nahrádzať zabezpečovanie základných potrieb. Okresný súd zdôraznil, že na strane odporkyne nedošlo k žiadnej závažnej zmene pomerov. Práve naopak, naďalej je na čiastočnom invalidnom dôchodku a má sa podrobiť i ďalšej operácii. Za preukázaný považoval pritom záujem odporkyne sa zamestnať. Okresný súd v tejto súvislosti doplnil, že pomery sa nezmenili ani na strane navrhovateľa. Zároveň sa nestotožnil s jeho tvrdením, že „výživné“ na odporkyňu je s rozpore s dobrými mravmi. Opätovne okresný súd pripomenul, že suma 26.000 eur jej bola vyplatená z toho titulu, že spoločne s navrhovateľom (bývalým manželom) nadobudli za trvania ich manželstva konkrétne majetkové hodnoty. Odporkyňa si v prvom rade musí vyriešiť bývanie, aby mohla zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletú dcéru. Z poberaného čiastočného invalidného dôchodku objektívne nie je pritom schopná pokrývať svoje základné existenčné potreby.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť titulom ich náhrady v spore úspešnej (§ 142 ods. 1 O.s.p.) odporkyni sumu 325,84 eur, ktorú čiastku konkrétne vymedzil jednotlivými úkonmi právnej služby poskytnutými jej právnym zástupcom.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa alternatívne domáha jeho zmeny tak, že návrhu bude vyhovieť alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Poukazoval na to, že rovnaká životná úroveň v zmysle § 71 Zákona o rodine (spomínaná okresným súdom) na prejednávanej prípad nijako nedopadá, keďže predmetom konania je príspevok na výživu rozvedeného manžela. Zdôrazňoval, že posúdenie schopnosti rozvedeného manžela (v súdnej veci odporkyne) samostatne sa živiť v sebe zahŕňa nielen jej bezprostredný pravidelný príjem, ale aj (celkové) majetkové pomery. Tieto sa zásadným spôsobom na strane odporkyne zmenili tým, že jej navrhovateľ vyplatil titulom vyporiadania BSM sumu 26.000 eur. Ich údajné účelové využitie pre zabezpečenie bytovej otázky odporkyne pritom vychádza len z jej tvrdení. Obdobne nebolo preukázané, že si odporkyňa hľadá zamestnanie a jej zdravotné problémy (osobitne fyzického charakteru) sú staršieho dáta, resp. jej nebránia (problémy psychického charakteru) v získaní zamestnania.

Odvolateľ dával do pozornosti tiež fakt, že odporkyňa spotrebovala pre svoju potrebu (aj) časť výživného, ktorú jej navrhovateľ poskytoval na ich syna, hoci tento sa už v dotknutom období nenachádzal v bezprostrednej osobnej starostlivosti odporkyne. Mal za to, že ponechanie mu povinnosti platiť odporkyni príspevok na výživu rozvedeného manžela je v rozpore s dobrými mravmi. Jedná sa totiž o inštitút, ktorý má pomôcť preklenúť rozvedenému manželovi problémy dočasného charakteru, pričom navrhovateľ (v čase podania odvolania) poskytoval predmetný príspevok odporkyni už 4 roky a 5 mesiacov, pričom maximálne trvanie dotknutej povinnosti v zmysle § 72 ods. 3 Zákona o rodine je 5 rokov. Zároveň po rozhodnutí okresného súdu došlo k zásadnej zmene pomerov na jeho strane, keďže (síce neprávoplatným, ale predbežne vykonateľným) rozsudkom mu bola zvýšená vyživovacia povinnosť k dcére P. zo sumy 150 na sumu 600 eur mesačne.

Navrhovateľ namietal tiež výrok o trovách konania, nakoľko predpokladom priznania ich náhrady je uplatnenie tohto (procesného) nároku účastníkom konania. Avšak zo strany odporkyne, resp. jej právneho zástupcu k uvedenému priebehu prvostupňového konania (vôbec) nedošlo.

Odporkyňa navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Trvala na svojich doterajších vyjadreniach zopakovala, že so zabezpečením bývania má zjavný problém; aj keby totiž sumu 26.000 eur použila na zakúpenie bytu, nemala by z čoho uhrádzať pravidelné náklady spojené s jeho užívaním. Zdôrazňovala svoj nepriaznivý zdravotný stav, ktorý jej bráni zamestnať sa; čo spôsobuje to, že nie je (naďalej schopná) samostatne sa živiť. Odporkyňa poukázala tiež na výchovné problémy so starším synom, ktoré v nemalej miere spôsobil aj postoj otca (navrhovateľa), pričom rozhodne poprela, že by ona spotrebovala na svoje vlastné náklady výživné určené synovi.

V súvislosti s odvolaním do výroku o trovách konania trvala na tom, že predmetný nárok bol ňou (jej právnym zástupcom) riadne uplatnený. Pokiaľ aj v zápisnici o pojednávaní uvedené nie je obsiahnuté, jedná sa o „preklep“ alebo nezrovnalosť reprodukcie jej vyjadrenia do záznamovej technicky. Dodala, že vzhľadom na neférový a sebecký spôsob uplatňovania nárokov navrhovateľom bola nútená vyhľadať odbornú právnu pomoc.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, O.s.p. a v časti o trovách prvostupňového konania zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Základom zmeny rozhodnutia o výživnom (v širšom význame) je v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine (citovaného v napadnutom rozsudku) zmena pomerov. Tvrdenie navrhovateľa o zásadnej zmene pomerov vyvolanej na strane odporkyne tým, že jej vyplatil sumu 26.000 eur titulom vypredania BSM neobstojí. Podstatou vyporiadania BSM formou poskytnutia výplatku - finančného vyrovnania zo spoločného majetku je totiž len pretransformovanie už existujúceho majetku (dosiaľ v právnom režime

BSM) do výlučného majetku toho-ktorého z bývalých manželov. Predmetným výplatom teda odporkyňa nezískala nejaký nový majetok, „len“ jej hmotný (eventuálne i nehmotný v podobe majetkových práv) majetok sa transformoval do finančnej hotovosti, resp. do prostriedkov uložených na jej účte v peňažnom ústave. Možno síce konštatovať určitú zmenu (najmä z hľadiska disponibility s daným majetkom), ale rozhodne sa nejedná o kvalitatívne takú zmenu, ktorá by mala charakter (zásadnej) zmeny pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Z daného pohľadu je nadväzne nepodstatné, na aký účel mieni odporkyňa predmetné prostriedky použiť.

V tejto súvislosti rozhodne nie je nevýznamným aj vyjadrenie samotného navrhovateľa, ktorý na pojednávaní 9.7.2013 (č.l. 46) uviedol, že vyplatil odporkyni „to, čo jej bol dlžný“. Pritom BSM právoplatnosťou rozvodu manželstva účastníkov zaniklo už 28.4.2009 a výplatom zo spoločného majetku navrhovateľ poskytol odporkyni až v januári 2013.

Uvedená okolnosť má dopad aj na navrhovateľom tvrdený rozpor s dobrými mravmi v prípade ponechania jeho povinnosti prispievať na výživu rozvedenej manželke - odporkyni. Konštatovaný časový úsek medzi zánikom BSM a medzi poskytnutím zákonného nároku/vyplatením dlhu odporkyni, naopak (minimálne) nasvedčuje tomu, že výlučne navrhovateľ užíval hodnoty získané za trvania manželstva účastníkov a až s odstupom niekoľkých rokov poskytol finančné vyrovnanie odporkyni. Nadväzne nie poberanie príspevku na výživu rozvedeného manžela odporkyňou, ale takéto správanie navrhovateľa rozhodne nemožno kvalifikovať ako súladné s dobrými mravmi.

Rovnako rozpor s dobrými mravmi nie je daný (iba) tým, že odporkyňa poberá dotknutý príspevok od navrhovateľa takmer v jeho maximálne prípustnom časovom trvaní. Jedná sa totiž o trvanie predpokladané priamo zákonnou normou a navrhovateľ ani len netvrdil, že by (samotná) právna norma mala byť v kolízii s dobrými mravmi. Z vykonaného dokazovania je pritom preukázané, že výrazné zdravotné problémy odporkyne naďalej pretrvávajú. Zo záverov psychologického i psychiatrického vyšetrenia v rokoch 2012 a 2013 vyplýva značné zdravotné obmedzenie odporkyne, ktoré nedovoľuje vysloviť domnienku (nieto ešte záver), že z jej strany vo vzťahu k príspevku od bývalého manžela sa jedná o zneužívanie situácie. Je nepochybné, že problémy psychického rázu sú neraz komplikovanejšie a zložitejšie (či už s poukazom na ich priebeh alebo na možnosti vy/liečenia) než problémy spočívajúce v poškodení fyzického zdravia.

Neopodstatnenou je i odvolacia námietka navrhovateľa spočívajúca v novej skutočnosti, ku ktorej došlo po rozhodnutí súdu prvého stupňa. Zodpovedá síce rozhodnutiu „poručenského“ súdu - rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 22P/137/2013-73 zo dňa 18.9.2013, že navrhovateľovi bola zvýšená jeho vyživovacia povinnosť k maloletej dcére P. zo sumy 150 eur na sumu 600 eur mesačne; avšak uvedená skutočnosť zásadným spôsobom nemodifikuje schopnosť navrhovateľa platiť príspevok na výživu rozvedeného manžela odporkyni. V aktuálnom štádiu je dotknuté konanie (už) právoplatne skončené - označený rozsudok Okresného súdu Martin bol (v celom rozsahu) potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6CoP/102/2013 z 11.12.2013. Práve z jeho odôvodnenia je nesporné, že otcov (navrhovateľov) pravidelný príjem činí mesačne cca 3.900 eur + 1.200 eur je mu zamestnávateľom poskytované na úhradu nákladov spojených s bývaním v zahraničí. Následne aj pri zohľadnení plnenia vyživovacej povinnosti voči deťom (600 eur na maloletú P. a 100 + 150 eur na syna P.) poskytovanie príspevku rozvedenej manželke v sume 100 eur mesačne nepredstavuje pre navrhovateľa neprimerané zaťaženie, a to ani z pohľadu dobrých mravov. Rovnako predmetná skutočnosť nie je takou relevantnou zmenou pomerov navrhovateľa, ktorá by podmieňovala odlišné stanovisko o trvaní jeho povinnosti prispievať odporkyni na jej výživu v zmysle § 72 ods. 1 Zákona o rodine.

Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že skutočnosti týkajúce sa konania vo veci starostlivosti súdu o maloletú P. F., nar. XX.X.XXXX, boli súdu známe z rozhodovacej činnosti, preto v zmysle § 121 O.s.p. nebolo potrebné o nich vykonávať dokazovanie. Zároveň všetky súvisiace okolnosti boli známe aj účastníkom (tohto) konania, nakoľko boli účastníkmi tiež v konaní vo veci Okresného súdu Martin sp. zn. 22P/137/2013.

Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že pokiaľ by plnoletý syn účastníkov mal voči odporkyni nejaké nároky z tohto titulu, že výživné určené na jeho osobu mu nebolo zo strany navrhovateľky riadne poskytnuté,

môže si dotknutý nárok uplatniť vo vlastnom mene v samostatnom konaní. Z pohľadu prebiehajúceho konania uvedené nemá osobitný význam. Obdobne tak nie je osobitne významným konštatovanie okresného súdu o rovnakej životnej úrovni manželov, keďže z predmetnej zásady pri rozhodovaní ani nevychádzal a uviedol konkrétne okolnosti, pre ktoré návrh navrhovateľa zamietol.

Z konštatovaných dôvodov krajský súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil ako vecne správne.

Naproti tomu považoval za dôvodné odvolanie navrhovateľa v časti o trovách prvostupňového konania. Zodpovedá totiž obsahu spisového materiálu jeho tvrdenie, že odporkyňa, resp. jej právny zástupca si v priebehu prvostupňového konania náhradu trov konania neuplatňovali. Ani v jednom z písomných podaní a taktiež ani v priebehu jedného z pojednávaní predmetný procesný nárok nebol zo strany odporkyne uplatnený.

Neobstojí protiargumentácia odporkyne v tom zmysle, že malo ísť len o preklep v rámci posledného pojednávania na súde prvého stupňa, resp. o nepresnosť v protokolácii prednesu jej právneho zástupcu. Právny zástupca bol na pojednávaní priamo prítomný a pokiaľ konkrétny prednes nebol nadiktovaný v súlade s jeho skutočným obsahom, mohol bezprostredne pri tomto úkone súdu žiadať zmenu protokolácie, resp. opravu zápisnice; avšak toto svoje oprávnenie nevyužil.

Za popísaného stavu potom platí, že procesná strana odporkyne si v konaní pred súdom prvého stupňa nárok na náhradu jeho trov neuplatnila. Nadväzne nie je daný dôvod na priznanie tejto náhrady, z ktorého titulu krajský súd zmenil predmetný výrok rozsudku okresného súdu tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Len pre úplnosť odvolací súd dodáva, že samotné vyčíslenie trov právneho zastúpenia po rozhodnutí súdu prvého stupňa nezakladá (bez predchádzajúceho uplatnenia tohto procesného nároku) oprávnenie dotknutého účastníka na priznanie náhrady trov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd tak, že uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť titulom ich náhrady odporkyne sumu 81,46 eur. V odvolacom konaní bola odporkyňa vo veci samej plne úspešná (meritórnemu odvolaniu navrhovateľa nebolo vyhovené) a náhradu trov dotknutého štádia konania si výslovne uplatnila, preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. má právo na náhradu účelne vynaložených odvolacích trov. Tieto predstavujú odmenu za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu proti rozhodnutiu vo veci samej.

V zmysle § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. je základnou tarifnou sadzbou (vzhľadom na výsostne návrhový charakter predmetného procesného nároku modifikovanou vymedzením samotnou odporkyňou) suma 60,07 eur. K predmetnej čiastke prináleží režijný paušál 7,81 eur (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) a súčet týchto súm sa zvyšuje o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.), čo celkom činí 81,46 eur (60,07 + 7,81 + 13,58). Keďže právne zastúpenie odporkyne pretrvávalo aj v odvolacom konaní, túto čiastku je navrhovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu odporkyne, pričom v celom rozsahu ide o trovy právneho zastúpenia (§ 151 ods. 8 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.